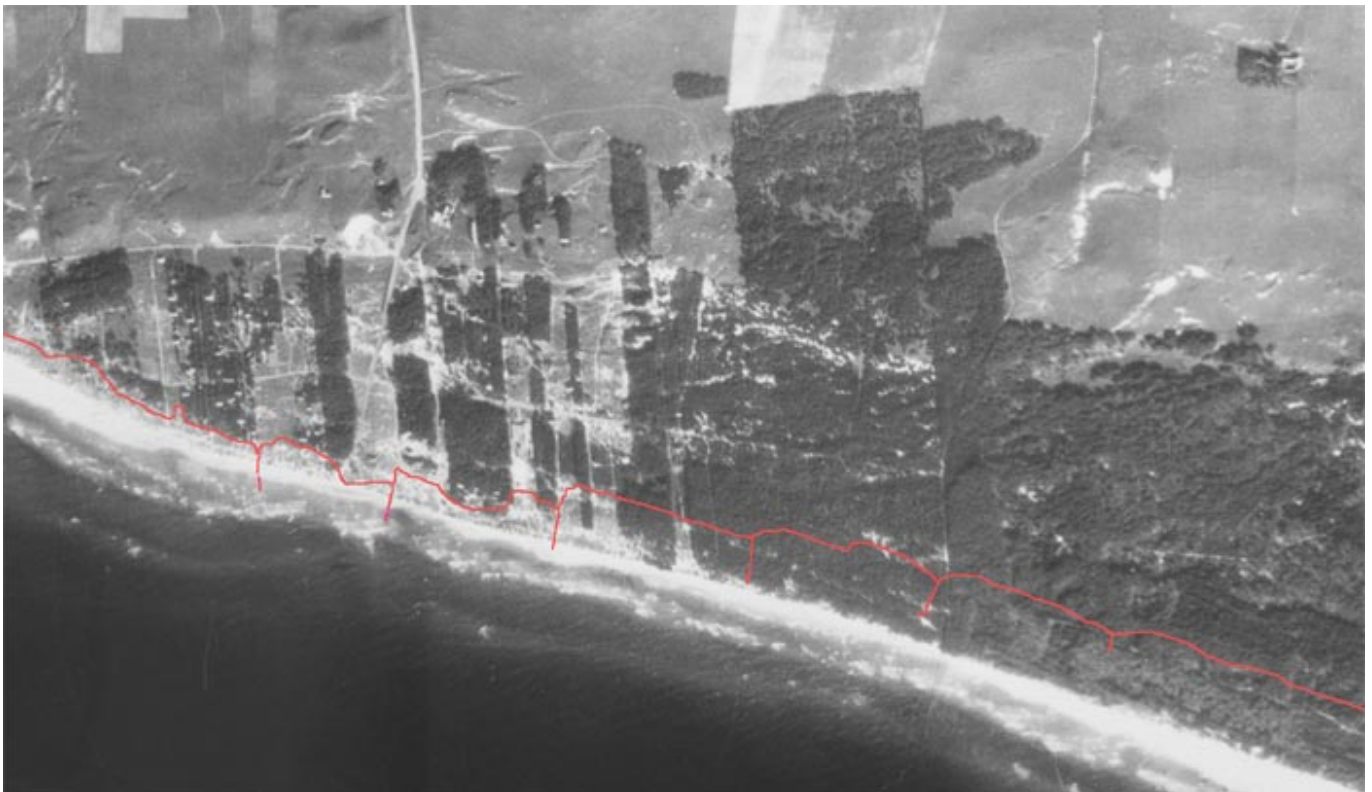

Löderups Strandbad

Projekt Rädda Sandstranden

2005

Fotot är från 1940-talet. Det ljusa är **sandstrand!**
Röda linjen ovan är 2005 års strandlinje.

Sammanfatt av: Anders Sjöberg

Klockarestigen 15. 0411-158 88 - 0705-75 73 17 - anders@sjoberg.com

1. Bakgrund

Då jag själv har ett hus i Löderups Strandbad har jag både intresse av och kunskap om vad jag anser kan bli bättre i Löderups Strandbad. När jag har funderat vidare har jag också insett att många olika intressenter bör ha liknande intressen av olika anledningar. Alltifrån stugägare som vill se servicen i strandbaden bestå samt att värdet på fastigheterna ska bestå (och gärna öka), kommunen som vill se att turismen ökar, regionen, staten och EU som vill se att naturen och de speciella bostadstyperna bevaras i Löderups Strandbad samtidigt som man kan skona naturreservatet österut.

Jag har dessutom sett, när jag sökt runt på internet och talat med olika personer, att det inte tagits så många nya stora intiativ sedan slutet av nittio-talet. Normalt sett brukar det hända mycket direkt efter stora omvälvningar / katastrofer för att därefter lugna ner sig i väntan på nästa stora katastrof. I Löderups Strandbad hände mycket 1993-98 och många projekt startades. För att istället förebygga och förhindra nästa katastrof vill jag dra igång detta projekt redan innan den sista sandstranden försvinner.

De jag varit i kontakt med som, vad jag förstod, gärna hjälper till men i dagsläget inte är drivande i erosionsfrågan gällande Löderups Strandbad är bland annat Hans Hansson på LTH, Erling Alm på Ystads kommun samt Åke Andersson på Löderups Strandbads Samfällighetsförening. De flesta av dessa personer hänvisar till att Villaägarföreningen / enskilda husägare eller Samfällighetsföreningen bör vara drivande i denna frågan.

Denna projekttidé ska ses som ett första inlägg att få fart på diskussionen om, och i såfall hur, man ska fortsätta för att nå målen.

2. Löderups Strandbad idag

Idag står Löderups Strandbad, vad jag har förstått, ganska säkert då det till stora delar är säkrat dels med hövderna som hindrar viss erosion samt de långa avsnitten med tippad sten. Det är m o inte stor risk för de flesta fastigheter så länge inte de kvarvarande sandstränderna får grepp bakom de tippade stenskydden.

Dock ser jag en stor fara för att de kvarvarande sandstränderna försvinner. Vid en kraftig storm finns kanske en risk att de kvarvarande sandstränderna förminskas så mycket att fastighetsägarna som "står på tur" tvingas tippa sten för att skydda sin egendom. Stenslänter skyddar visserligen egendomen men gör själva Löderups Strandbad mer till en **Löderups Strandpromenad**. Detta vill jag motverka.

Målet med projektet är att rädda och utöka sandstränderna i Löderups Strandbad. Det finns väldigt många olika alternativ - vissa mer beprövade än andra för att bevara sandstränder och motverka erosionen.

Hittills har det mesta som gjorts i Löderups Strandbad syftat till att motverka erosionen och skydda fastigheterna, vilket lyckats bra de senaste åren. Dock har det skett på bekostnad av en tillgänglig sandstrand.

2.1 Vad händer om mer sandstrand försvinner

Det som kan hända när mer sandstrand försvinner, och som kanske redan börjat hända, är att Löderups Strandbad minskar sin attraktionskraft. Redan idag åker väldigt många badande dagsgäster Löderups Strandbad förbi och åker till Sandhammaren, Mälarhusen och Kyl. Barnfamiljer, som vi själva är, kan knappast längre använda stränderna då det ej går att ta sig ner, varken för barn eller barnvagnar. Om då barnfamiljer väljer andra alternativ blir det färre personer i Löderups Strandbad. Detta kommer innebära:

- * Besök av vänner / släktingar etc till befintliga husen minskar
- * Uthyrningspriserna minskar
- * Uthyrningsgraden minskar
- * Färre besökare
- * Servicen på området minskar (affären har redan stängt)
Pizzeria, kaffestuga, busshållplats, minigolf etc kräver alla mycket folk på området
- * Lägre fastighetspriser

3. Vem tjänar på att sandstranden ökas / bevaras?

3.1 Fastighetsägarna

Givetvis tjänar fastighetsägarna på att sandstranden ökas / bevaras. Av de enkla motsatta anledningar med farorna. Blir det mer strand, mer populärt, mer besökare, mer service, högre fastighetspriser etc.

3.1.1 Fastighetspriserna ökar långsammare i Löderups Strandbad

För att undersöka om det redan har förändrat sig efter de landförlusterna i slutet av 80-talet och början på nittioalet har jag undersökt priserna och dess förändring i Mälarhusen / Kyl / Borrby strand respektive Löderup. Jag valde ut samtliga fritidsfastigheter som sålts (arv / gåva borttagna) i respektive ort. Jag hittade endast 30-60 fastigheter inom respektive område för respektive tidsperiod, så man får ta resultatet för vad det är. Det man kan se är att redan i slutet på 80-talet var det dyrare fastigheter i Mälarhusen / Kyl / Borrby både per kvadratmeter tomt och per fastighet. Därefter har även ökningen varit procentuellt större i öster. Följande resultat fick jag fram:

	Löderup Strandbad	Mälarhusen/Kyl/Borrby Str
Pris per fastighet 1985-88	221.000	340.000
Pris per fastighet 2001-04	862.000	1.506.000
Procentuell ökning	290%	342%
Pris per kvadratmeter 1985-88	180	244
Pris per kvadratmeter 2001-04	812	1.156
Procentuell ökning	352%	374%

Det kanske inte ser ut som stora skillnader, men det räknat på genomsnittligt fastighetspris blir det 100.000 kr mindre per fastighet som fastigheterna i Löderups Strandbad har ökat jämfört med hur det varit med samma procentuella ökning i Mälarhusen / Kyl / Borrby endast från 1985/1988 till 2001/2004.. Om detta enbart beror på bristen av sandstrand är givetvis omöjligt att säga, men att det är en av orsakerna är jag övertygad om..

3.2 Näringsidkarna

Givetvis har också campingen, kaffestugan, minigolfbanorna, macken, stugbyn och Vårdshuset också ett stort intresse av att servicen bibehålls inom området. En negativ spiral kan vara svår att stoppa.

3.3 Ystad Kommun

Kan man öka attraktionskraften i Löderups Strandbad får man fler besökare som spenderar sina pengar inom kommunen. I dagsläget väljer många barnfamiljer de familjevänliga stränderna i Sandhammaren, Mälarhusen och Kyl istället. Stannar folk istället i Löderup genererar detta troligtvis ökade intäkter inom service / handel i närområdet (Löderup, Kåseberga, Nybrostrand etc). Om man antar att en barnfamilj spenderar 5.000 kr/vecka på sin semester (förutom stughyran) till mat, prylar, utflykter etc innebär en extra barnfamiljsvecka per hus i Löderups Strandbad 1.5 miljoner extra turistintäkter årligen för Ystad Kommun.

3.4 Naturen

I dagsläget är det hårt tryck på Sandhammaren och naturreservatet. Med en ökad tillgänglighet och bättre service i Löderups Strandbad kan man bromsa utvecklingen med ökat utnyttjande och ökad exploatering vid Sandhammarens naturreservat.

4. Vad kan man göra

Det finns många olika saker man kan göra för att motverka erosion, varav de flesta är väl beprövade och kända. En bra sammanställning med för- och nackdelar, bildlänkar och kostnadsestimat finns på hemsidan <http://www.snh.org.uk/publications/on-line/heritagemanagement/erosion/>

På denna sida nämns de vanligaste åtgärderna, dock verkar det som det i längden krävs återläggning av sand om man vill behålla en sandstrand på alla dessa förslag. Vid ytterligare efterforskningar efter något nytt och ekologiskt hållbart alternativ har jag stött på Dick Holmberg och hans metod med "Undercurrent Stabilizers". När jag har studerat resultaten från Holmbergs tidigare projekt och även talat med honom blir man förvånad över de positiva utfall som Holmbergs metod har haft.

4.1 Undercurrent stabilizers

Holmbergs metod går ut på att först definiera vad erosionen kan bero på, därefter försöker man motverka materialförflyttning från botten som kan orsakas av t ex tidigare dränering, byggda hamnpirer, grävda rännor etc. Metoden bygger på, om jag har förstått korrekt, någon form av dränering som går vinkelrätt från stranden ut i havet och som ska återskapa naturens egen kraft. Holmberg hävdar att det är unikt för varje ny strand och de 100 stränder han har arbetat med har han alltid lyckats. På utförda projekt har ofta sanden kommit tillbaka inom ett år.

För mer information om hur detta fungerar och tidigare projekt, besök hemsidorna www.erosion.com samt www.blufferosion.com. Om man söker via Google på t ex Undercurrent Stabilizers kan man se ännu mer information.

Jag har plockat några bilder från internet nedan, vilka visar på både möjliga snabba och lyckosamma förlopp, men även långsiktigt hållbara, med hjälp av Holmbergs metod.

Projekt i Saudiarabien. Vänstra bilden visar själva installationen och till höger två månader senare.

Mindre installation 1987. Till höger år 2000, 13 år senare.

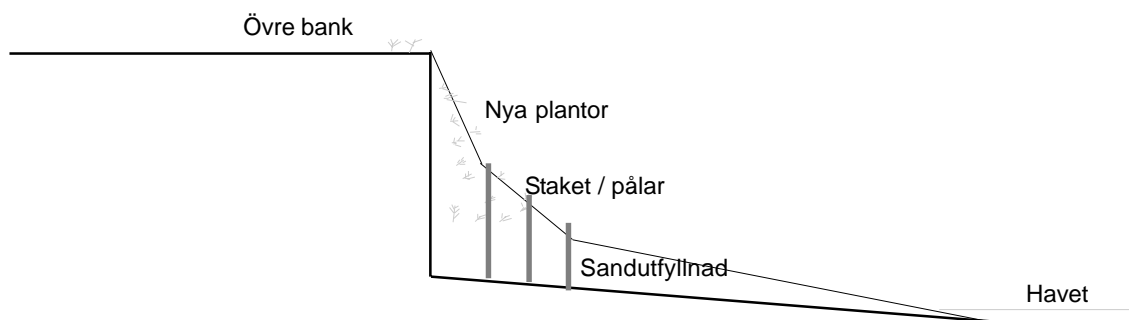
Vill man gå vidare och undersöka om Holmbergs metoder är möjliga i Löderups Strandbad sker följande steg.

1. Först skickar vi över material till Holmberg som han kan studera på plats i USA och se om det är idé att han sätter sig in i vårt problem. Kostnad ca SEK 15.000.
2. Om han, efter denna undersökning, fortfarande tror att han kan hjälpa oss behöver han komma och besöka oss i ca 1 vecka för undersökningar etc. Totalkostnad SEK 80.000 - 200.000.
3. Är det fortfarande möjligt att genomföra bör hela projektet kosta någonstans mellan 5 och 15 miljoner kronor per mile (1.6 km). Totalkostnaden beror givetvis på vad som behöver göras och vilken sträcka som ska åtgärdas.

4.2 Traditionella åtgärder som kan göras

De åtgärder, förutom Holmbergs Undercurrent Stabilizers, jag har kommit fram till och föreslagit innebär att man dels gräver ner dräneringsrör under stranden och pumpar bort vatten. Vidare bör man slänta till bankarna så att man minskar risken för ytterligare ras vid underminering. Planterar man tåliga växter på slänten och gömmer pålverk i slänten bör även detta hjälpa till att fördröja och minska erosionen. Vidare tror jag att byggandet av enkla trätrappor för att komma till stranden ytterligare minskar risken att slänten förstörs av "människoframkallade" ras.

För utförligare beskrivning av dessa åtgärder hänvisar jag gärna till http://www.snh.org.uk/publications/on-line/heritagemanagement/erosion/appendix_1.shtml

Förslag på vad man kan göra.

1. Lägga dränering under stranden, kopplad till pumpar. Bör läggas ca 1 m under stranden, 2 st parallella med 10 meters avstånd.
2. Forma om stranden. Minska lutningen från dagens 90 grader till en mindre sluttning. Sand för köpas / utvinnas och fraktas på plats. Bör vara ca 25% lutning mot själva vattnet.
3. Sätta upp pålar / staket vid själva lutningen som extra skydd
4. Plantera speciella växter som håller sanden, men som också tål saltstänk
5. Tillverka trappor där folk kan gå ner till stranden mellan planteringarna. I dagsläget rivs en del av banken ner när man försöker gå upp och ner till stranden.

4.3 Platser som bör åtgärdas snarast

Min tanke är att man ska återställa och underhålla tre sandstränder inom området. De bör ligga med ungefär lika långt avstånd ifrån varandra. Tanken är att alla stugägare ska ha relativt nära till en sandstrand. Dessa områden sammanfaller med de områden som kommunen redan idag har vattendom för att återfylla 250.000 m³ sand på.

4.4 Åtgärder jag anser bör göras

Jag anser att man först och främst bör investera de pengar som behövs för att få Holmberg att göra en undersökning av möjligheterna till Undercurrent Stabilizers. Om detta inte lyckas tycker jag istället att man bör räkna med det långsiktiga och dyrare alternativet med löpande sandåterfyllnad, tillsammans med dränering och plantering.

4.5 Rättigheter - Domslut

Kommunen har idag krav på sig att upprätthålla hövderna, vidare har man tillstånd av Miljödomstolen i Växjö att utvinna 250.000 ton att läggas ut väster om några hövder (vattendom 102-99). Man har dock ännu ej fått rätt enligt kontinentalsockellagen (av Regeringen) att ta sanden vid Sandhammaren. Troligtvis behövs ytterligare domslut om man ska genomföra projekten ovan.

5. Kostnader

5.1 Genomförande av projekt Undercurrent Stabilizers

Givetvis är dylika projekt tyvärr dyra. Utan att ha gått in för mycket på det kan man anta att det kostar mellan 2 och 15 miljoner, beroende på hur stor del av stranden vi vill återställa. Dock måste man först och främst investera de 80.000 - 200.000 kronorna som krävs för att få en fullständig analys och konkreta förslag inklusive kostnader.

5.2 Genomförande av projekt Sandåterfyllnad

Även sandåterfyllnad är ett dyrt projekt. Utan att ha gått in för mycket på det kan man anta följande kostnader:

- * Hämta och återfylla sand, 50 kr/ton - kommunen har i vattendom räknat med 40 kr/ton.
- * Höjer man stranden enligt mitt förslag blir det ca 6 m³ (12 ton) per meter strand, kostnaden för detta blir då 48.000 kr / 100 meter strand
- * Bygga dränering med pumpstation - 200.000 kr / 100 meter
Priskälla - http://www.snh.org.uk/publications/on-line/heritagemanagement/erosion/appendix_1.13.shtml
- * Plantera växter - 10.000 kr / 100 meter
Priskälla - http://www.snh.org.uk/publications/on-line/heritagemanagement/erosion/appendix_1.2.shtml
- * Pålverk och jämna till strandbankarna - 30.000 kr / 100 meter
Priskälla - http://www.snh.org.uk/publications/on-line/heritagemanagement/erosion/appendix_1.5.shtml

Räknar man i första läget med att fixa till 350 meter strand kan det, enligt beräkningarna ovan kosta runt 1 miljon kronor. Troligtvis kostar därefter nyåterfyllning och drift av pumpstationerna 100.000 kr / år i löpande kostnader.

5.3 Finansiering

Det finns olika former av finansiering och olika intressenter som kan och bör hjälpa till att betala. Dock är det så att de flesta bidragsgivare kräver att delaktig part / sökanden tillför sin del i finansieringen, ofta måste sökanden stå för minst 30-50% av totala kostnaden. Vidare kommer åtgärderna dessutom kräva årligt löpande underhåll.

5.3.1 Samfällighetsföreningen

Samfälligheten får med största sannolikhet vara med att bekosta en del av detta. Tar man t ex ut en extra avgift på 1.000 kr per medlem blir bara detta 300.000 kr. Tanken är dock att så mycket som möjligt bör finansieras via bidrag enligt förslagen nedan.

5.3.2 Ystad Kommun

Som jag tidigare pekat på har Ystad Kommun mycket stort intresse av att bevara Löderups Strandbad och borde gå in och delfinansiera projektet antingen via kontanta bidrag eller genom att ställa olika resurser till förfogande. Även som sökande / delsökande till bidrag från olika organ kan Ystad Kommun vara till stor hjälp.

5.3.3 Miljödepartementet

Miljödepartementet har ett program där man kan söka bidrag för ”satsning på lokal och kommunal naturvård”. Man kommer satsa totalt 300 miljoner kronor år 2004-2006. Följande delkriterier kan passa in på projektet i Löderups Strandbad.

* ”...projekt som bygger på lokal delaktighet och där relevanta aktörer deltar...”

* ”Vård och förvaltning av områden, naturtyper eller arter inklusive åtgärder som syftar till att främja friluftsliv i natur- och kulturmiljö”.

* ”Restaurering av områden, naturtyper eller bestånd av arter.”

Mer information finns på <http://www.regeringen.se/sb/d/2825/a/24106>.

5.3.4 Sparbanksstiftelserna

Då Föreningssparbanken AB bildades, tillkom även ett antal Sparbanksstiftelser som förvaltar sitt överskott från aktieägandet i Föreningssparbanken genom att dela ut pengar till olika ändamål.

”Vid sidan om syftet att främja sparsamhet får stiftelsen även främja näringsliv, forskning, utbildning, idrott eller kultur inom verksamhetsområdet. Detta syfte skall tillgodoses genom utdelning av kontanta bidrag till fysiska eller juridiska personer ur avkastningen på Stiftelsens förmögenhet.”

Då projektet i Löderups Strandbad både kan anses främja Kultur och Näringsliv genom bevarandet av ett attraktivt Löderups Strandbad samt att man kan utföra ett fullskaligt forskningsprojekt med dräneringen som motverkar erosion i Sverige bör man kunna söka pengar här.

Mer information på <http://www.sparbanksstiftelsenskane.se/>

5.3.5 EU-bidrag

Jag har inte studerat möjligheterna för EU-bidrag så omfattande ännu, men det finns alltid mycket att söka den vägen. De huvudakliga områden jag kan tänka mig är inom följande områden.

* EU-bidrag - erosion <http://www.euroasion.org>

* EU-bidrag - natur <http://europa.eu.int/comm/environment/life/funding/index.htm>

* EU-bidrag - turism <http://europa.eu.int/comm/enterprise/services/tourism/policy-areas/instruments.htm>

6. Genomförande

För att genomföra detta projektet, eller ens börja med det har jag nedan sammanfattat lite av vad som bör hända.

Löderups Samfällighetsförening bör fatta någon form av beslut att detta är av intresse och man bör även fatta följande beslut redan på mötet i juli 2005, alternativt sammankalla ett nytt möte under sommaren 2005.

Det KAN vara av intresse att investera pengar och därmed också höja avgiften till Samfälligheten för att få projektet till stånd.

Någon/några bör fortsätta denna utredning med målsättning att ha färdiga förslag klara i september 2005. En budget för utnyttjande av konsulter bör sättas.

Följande delmål i utredningen:

- vilka platser som ska prioriteras i fas ett respektive fas två
- genomförande - vilka åtgärder är rimliga och bör planläggas
 - vad kostar dessa
 - när kan detta tidigast ske - målet är hösten 2006
 - var och hur kan vi söka bidrag / finansiering